« خطابه غدیر »

بخش اوّل

حمد، بر آن خالق یکتا سزاست
او که در یکتائیش جلّ علاست

گرچه خود تنهاست آن بی منتهی
لیک نزدیک است او بر ما سوی

او بود در سلطنت صاحب جلال
پایه های خلقتش اندر کمال

علم او در برگرفته، هر چه هست
لامکان باشد، نه بالا و نه پست

قدرتش چیره به هر چه آفرید
صاحب برهان، همواره او حمید

دائماً محمود باشد آن نکو
نیست پایانی برای مجد او

اوّل و انجام هر چیزی از اوست
باز گردد کلّ هستی سوی دوست

کردگار آسمان، گستر زمین
حکمران هر دو خود، هم آن و این

او ز هر نقصان و هر عیبی بری
ساحت قدسش نماید سروری

او ملائک را چه نیکو پروراند
روح را هم خود به راه خویش خواند

چشمه‌ی فضلش، همیشه جاری است
نعمتش بر خلق هر دم ساری است

چشمها بیند به یک لحظه نگاه
دیدگان بر او ندارد هیچ راه

او کریم است و شکیب و بردبار
رحمتش بر کلّ هستی استوار

در عطای نعمتش منّت نهد
منتقم باشد، ولی مهلت دهد

در عذاب کفر ورزانِ شرور
از سر لطفش همی باشد صبور

او بود آگه به اسرار نهان
خوب می داند درون روح و جان

باطن هر چیز بر او آشکار
نیست پنهان هیچ امری نزد یار

هر چه در عالم بُوَد در نزد اوست
آنکه بر هر چیز غالب شد هموست

هستی از نیروی او دارد قوام
قدرت او چیره باشد تا تمام

هیچ مثلی و همانندی ندید
از عدم آورد خلقت را پدید

از فنا و نیستی باشد بری
شیوه اش باشد عدالت گستری

هیچ معبودی نباشد از قدیم
غیر او چون او عزیز است و حکیم

او اجل باشد ز درک دیدگان
هست بینا بر نگاه بندگان

صاحب لطف است بر مخلوق خویش
او خبر دارد ز بعد و حال و پیش

هیچ کس از دیدن و سعی و خطا
پی نخواهد برد بر وصف خدا

هم نداند هیچ مخلوقی که چون؟
او بود آگه ز اسرار درون

یا چگونه از علن دارد خبر؟
جز که خود راهی نماید بر بشر

من گواهی می دهم «الله» اوست
دهر شد لبریز از تقدیس دوست

امتداد نور او تا انتها
امر او نافذ بود بی رهنما

نی شریکی هست در تقدیر او
نی کسی یار است در تدبیر او

صورت هستی از او شد در وجود
هیچ الگویی برای او نبود

این همه زیبایی و نقش و نگار
در وجود آورد او بی هیچ یار

بهر هستی هیچگه رنجی نخورد
در مسیر چاره جویی ره نبرد

نشأت عالم از آن جان جهان
اوست هستی بخش بر کون و مکان

او بُوَد «الله» غیر از او دگر
هیچ معبودی نیاید در نظر

صنع او همواره باشد استوار
صنعتش زیبا بود پروردگار

دادگر باشد ستم کی می کند
اوست اکرم، امر نزد او رود

شاهدم بر او که هر چه ما سوی ست
آن فروتن در بزرگی خداست

در مقام عزّ آن عزّت مدار
کلّ هستی هست پست و رام و خوار

قدرتش تسلیم کرده هر چه هست
هیبتش هر فوق را آرد به پست

پادشاه هستی و گردون سپهر
رام باشد از وجودش ماه و مهر

مهر و ماه اندر مدار خود روان
تا اجل ها شان رسد در کهکشان

روز در شب، شب به روز آرد نگار
شد شتابان روز اندر شام تار

هر که سرکش باشد و اهل ستم
تار و پودش را بر آرد او به هم

هر کسی کو هست شیطان شرور
مُهلکش می دارد و از خیر دور

لاشریک است و بر او ضدّی نبد
اوست یکتا، بی نیاز از غیر خود

لَمْ یَلِدْ باشد وَ لَمْ یُولَدْ همو
غیر آن یکتا، تو یکتایی مجو

او خدای واحد و پروردگار
هم عطا بخشی نماید بی شمار

هر چه خواهد نیک انجامش دهد
عزم آرد، حکم آن را آورد

او بداند هر چه را دانستنی است
می شمارد آنچه را بشمردنی است

زندگی و مرگ باشد در یدش
فقر و ثروت از جناب حضرتش

گـــاه خنـــدان، گـــاه گریـــان دارد او
گـــاه دور و گـــاه نزدیـــک آرد او

منـــع و هـــم بخشـــش از آن او بـــود
پادشـــاهی و ثنـــا او را ســـزد

خیـــر و نیکـــی جملـــه در دســـتان اوســـت
قـــدرت مطلـــق همـــه از آن اوســـت

بـــا ســـپیدی پـــرده شـــب مـــی درد
روز را در ظلمـــت شـــب مـــی بـــرد

نیســـت معبـــودی بجـــز آن ارجمنـــد
نـــام غفّـــاری بـــر او آیـــد پســـند

اســـتجابت آورد او بـــر دعـــا
هـــر کـــه را خواهـــد فـــزون دارد عطـــا

هـــر نَفَـــس را در شـــمارش آورد
هـــم پـــری، هـــم مردمـــان را پـــرورد

نـــزد او هـــر مشـــکلی آســـان نمـــود
از تمنّـــا کـــی پریشـــانی نمـــود

گرچـــه اصـــرار بشـــر باشـــد چـــو کـــوه
هیچگـــه او را نیـــارد بـــر ســـتوه

او نگهدارنـــده‌ی هـــر صـــالح اســـت
یـــاریش بـــر بنـــدگان مفلـــح اســـت

مؤمنـــان را اوســـت صـــاحب اختیـــار
بـــر دو عـــالم او بـــود پروردگـــار

در همـــه حالـــت بـــود بـــر او درود
لایـــق حمـــد و ســـپاس اســـت آن وجـــود

حمـــد بـــی پایـــان بـــر آرم بـــر زبـــان
گـــویم او را مـــن ســـپاس جـــاودان

برخـــوش و نـــاخوش کـــه آرد او بـــه کـــام
هـــم بـــه وقـــت ســـختی و هـــم ســـهل و رام

بـــر خـــدای لـــم یـــزل دارم یقـــین
بـــر ملائـــک، بـــر کتـــب، بـــر مرســـلین

گـــوش بـــر فرمـــان او بـــا گـــوش جـــان
طاعـــت امـــرش کـــنم در هـــر زمـــان

مـــی شـــتابم ســـوی آنچـــه او رضاســـت
مـــی پـــذیرم حکـــم او حکمـــش قضاســـت

ســـخت مشـــتاقم اطاعـــت دارمـــش
خـــائفم چـــون ســـخت باشـــد کیفـــرش

نیســـت کـــس از مکـــر او انـــدر امـــان
کـــی ز عـــدل اوســـت ترســـی در میـــان

بخش دوّم

فـــاش گـــویم لاف باطـــل کـــی زنـــم
بنـــده حقّـــم نـــه مـــأمور تـــنم

مـــن گـــواهم او بـــود پروردگـــار
مـــی رســـانم وحـــی حـــق را آشـــکار

گـــر عـــذاب او فـــرود آیـــد مـــرا
کـــی توانـــد کـــس بـــرون آرد مـــرا

گرچـــه آن کـــس بُـــد تـــوانش بـــس بـــزرگ
دوســـتی اش خـــالص آیـــد هـــم ســـترگ

نیســـت معبـــودی بـــه جـــز او چـــون بـــه مـــن
وحـــی کـــرده، بـــا شـــما گـــویم ســـخن

گـــر نگـــویم آنچـــه نـــازل کـــرده اســـت
آنچـــه در حـــقّ علـــی فرمـــوده اســـت

در رسالت کوتهی بنموده ام
راه را تا نیمه اش پیموده ام

گفت با من حضرت باری تعال
خاطرت آسوده باشد زین مقال

من تو را از مکر مردم ضامنم
از اذیّت های آنان ایمنم

او کفایت می کند در هر مجال
او بود بخشنده قبل از هر سؤال

وحی شد بر من ز بالا اینچنین
آیه ای از سوی ربّ العالمین

نام او نام سرآغاز سخن
مهربان، بخشنده باشد ربّ من

ای پیمبر آنچه نازل شد بخوان
لیک آگه باش و این نکته بدان

گر نگویی آنچه در حقّ علی است
گوئیا امر رسالت منتفی است

لیک جانت را ضمانت می دهیم
از بد مردم امانت می دهیم

هان مردم آنچه مأمورم بدان
کی کنم تقصیر در ابلاغ آن

سرّ آن را فاش گویم گوشدار
جبرئیل آمد سه بار از نزد یار

از سوی ربّ سلام آمد پیام
آن خدایی که همو باشد سلام

تا به پا خیزم به اعلامی بلند
باز گویم این پیام سودمند

بهر هر خلقی ز مخلوق اله
گرچه باشد او سپید و یا سیاه

این علی ابن ابیطالب بُوَد
جانشین من به فرمان احد

او وصّی و هم بردار بر من است
جامه ی سبز امامت بر تن است

در مقامش نیک تمثیلی زنم
او چو هارون است و موسایش منم

لیک من هستم چو ختم المرسلین
هیچ پیغمبر نیاید بعد از این

او ولی می باشد از سوی خدا
بعد اَللّه و پیمبر بر شما

شأنش آمد از سوی پروردگار
آیتی اندر کتاب کردگار

بر شما باشد خدا وانگه نبی
سرپرست و صاحبِ حقّ و ولی

مؤمنی هم کو یقیمون الصلوة
در رکوعش داده انگشتر زکات

باز گویم بر شما این نکته باز
از علی برپا بود امر نماز

در رکوعش بر فقیری مستمند
اوست بخشنده ی نگینی ارجمند

بر خدای صاحب عزّ و جلال
پیروی می دارد او «فی کُلّ حال»

خواستم اینجا ز جبریل این کلام
کو اجازت گیرد از رب سلام

تا معافم دارد از ابلاغ آن
چون شناسم اندرون جمعتان

اهـــل تقـــوی و یقـــین در قلّتنـــد
آن منافقهـــــای دون در کثرتنـــــد

وآن ملامـــت پیشـــگان ســـخره گـــر
نیســـتم از مکـــر آنـــان بـــی خبـــر

وصـــف ایشـــان را خـــدایم بـــر شـــمرد
در کتـــاب خـــود از آنـــان نـــام بـــرد

آنچـــه مـــی راننـــد بـــر لبهـــای خـــود
در درون جـــان و دلهاشـــان نَبُـــد

ســـاده پندارنـــد هـــر امـــری کـــه آن
هســـت در نـــزد تعـــالی بـــس گـــران

بارهـــا بـــر مـــن اذّیـــت رانـــده انـــد
نـــام مـــن را بـــا «اُذُن» هـــم خوانـــده انـــد

چـــون علـــی همـــراهیش بـــا مـــن فـــزون
در گذشـــته بـــوده و باشـــد کنـــون

رویکـــرد مـــن بـــه او زیـــن آیـــتم
او هـــوا خـــواه و پـــذیرا آیـــدم

تـــا کـــه آمـــد از ســـوی عـــزّ وجـــل
آیـــه ای محکـــم پیـــامی مســـتدل

ســـخت پیغمبـــر ز خـــود رنجانـــده انـــد
نـــام او را «زود بـــاور» خوانـــده انـــد

گـــو اذن همـــواره بـــر خیـــر شماســـت
مطمـــئن بـــر اهـــل ایمـــان و خداســـت

گـــر بخـــواهم نـــام ایشـــان را بـــرم
یـــا کـــه بـــر آنـــان اشـــارت آورم

یـــا کـــه مـــردم را بخـــوانم سویشـــان
مـــی توانســـتم و لـــیکن مردمـــان

بـــر خـــدا ســـوگند گـــویم، از کـــرم
دم نیـــاوردم فـــرو بســـتم لـــبم

لیـــک نـــا خشـــنود باشـــد رب مـــن
گـــر نخـــوانم آنچـــه نـــازل شـــد بـــه مـــن

آنچـــه در حـــقّ علـــی آمـــد فـــرود
خوانـــد احمـــد بـــاز ایـــن آیـــت کـــه بـــود

ای پیمبـــر آنچـــه نـــازل شـــد بخـــوان
لیـــک آگـــه بـــاش و ایـــن نکتـــه بـــدان

گـــر نخـــوانی آنچـــه گفتـــیم ای رســـول
کـــی رســـالت از تـــو مـــی باشـــد قبـــول

لیـــک جانـــت را ضـــمانت مـــی دهـــیم
از بـــد مـــردم امانـــت مـــی‌دهـــیم

بخش سوّم

هـــوش داریـــد ایـــن ســـخن را چـــون نکوســـت
آیـــه در شـــأن علـــی آمـــد ز دوســـت

هـــم بفهمیـــد و بدانیـــد ایـــن پیـــام
اوســـت صـــاحب اختیـــار و هـــم امـــام

طاعـــت امـــرش خـــدایم طالـــب اســـت
بهـــر انصـــار و مهـــاجر واجـــب اســـت

هـــم بـــر آنـــانی کـــه حـــق را مـــی خرنـــد
پیـــروی از راه ایشـــان مـــی برنـــد

بـــر ســـپید و بـــر ســـیاه و بـــر صـــغیر
مـــرد و زن، هـــر بـــرده و آزاد و پیـــر

بـــر عـــرب، بـــر اعجمـــی، صـــحرا نشـــین
بـــر همـــه یکتـــا پرســـتان زمـــین

لازم الاجراست فرمان امیر
نافذ الامر است گفتارش پذیر

مورد نفرین و لعن حق بود
هر که با او ساز ناسازی زند

ابر رحمت بارش آرد بر سرش
پیروش را آنکه دارد باورش

از گناهانش خدا خواهد گذشت
آنکه طاعت کردش و دمساز گشت

ای خلایق آخرین بار است من
در چنین جمعیّتی گویم سخن

گوش دارید و اطاعت آورید
از فرامین خدا فرمان برید

ذوالجلال و صاحب عزّت خداست
او همان معبود و مولای شماست

بعد از او پیغمبر و مولا منم
وانگه از مولا علی دم می زنم

اوست بعد من امام مسلمین
این بود دستور ربّ العالمین

از علی آیند نسلی ارجمند
بعد از او ایشان امام امّتند

این سخن جاری است تا روز حساب
روز دیدار رسول مستطاب

نیست حکم هر حرام و هر حلال
جز که فرماید خدی ذوالجلال

یا که من گویم شما را حکم آن
قول من قول خدای مهربان

ربّ من آموخت بر من در کتاب
تا شناسم راه باطل از صواب

بر علی آموختم آن را تمام
تا جدا گرداند او حِلّ و حرام

آنکه برتر باشد اندر روزگار
احترامش دار و برتر می شمار

هیچ علمی نیست غیر از آنکه در
سینه ام باشد به لطف دادگر

هر چه بود از اوّلین و آخرین
بر شمردم بر امام المتّقین

بر علی دادم تمام علم خویش
دانشم از او نه کم باشد نه بیش

او برای هر مسلمان پیشواست
روشنی بخش به عالم مرتضی ست

یاد او در سوره یاسین ببین
آیه ای از سوی حقّ بی قرین

«کُلُّ شَیءٍ» را چو خواهی علم آن
در امامی که مبین باشد بخوان

از تولّای علی رخ بر متاب
کی کند عاقل فرار از آفتاب

هر که از حد ولایش دور شد
چشم روح و جان او بی نور شد

او به سوی حق هدایت می کند
با عمل آن را حمایت می کند

نادرستی از علی دارد شکست
چون بگیرد پرچم «یَنهی» به دست

در مسیر حق بود او استوار
از ملامت گر نیاید هیچ کار

اوّلین مؤمن به الله و رسول
این سخن در غیر او ناید قبول

جای احمد خفت در آن شام سرد
جان فدای احمد مختار کرد

در کنارم بوده از روز نخست
در عبادت کس از او پیشی نجست

«اَوَّلُ النّاسَ صَلاةً» او بُوَد
اولین همراه با من او بود

در شب هجرت به امر کردگار
خفت اندر بسترم آن شام تار

جان من بر جان خود برتر گزید
حق ورا منصوب کرد و برگزید

او بُوَد برتر، نکویش می شمار
اوست بر پا از سوی پروردگار

آی مردم گوش دارید این پیام
او بود از جانب خالق، امام

منکرش را توبه کی دارد اثر
از یم آمرزش حق بی ثمر

بر خدا حتم است تا کیفر کند
هر که را ساز مخالف می زند

با عذابی دردناک و ماندگار
تا جهانی هست و باقی روزگار

منکران او به آتش همدمند
هیزم آن نار سنگ و مردمند

آتشی سخت است و جان سوز و گران
شد مهیّا از برای کافران

بر ظهورم انبیا بر قوم خویش
مژده می دانند نامم را ز پیش

بر خدای خالق یکتا قسم
آخرین پیغمبر و مرسل منم

حجّتم بر خلق عالم، اجمعین
هم به اهل آسمانها، هم زمین

هر که شک دارد بود کفرش جلی
کفر او باشد ز کفر جاهلی

هرکسی باور ندارد این سخن
شک کند در هر چه نازل شد به من

آن که نباور بود در یک امام
نیست مؤمن بر امامان همام

هر که شک دارد به حقّ هشت و چار
خود به پای خود برد خود را به نار

این فضیلت را خدای ذوالمنن
از روی احسان خود داده به من

چون خدا باشد کس دیگر کجاست
بانگ «اِلّاهُو» ز هر ذرّه به پاست

در همه حالات تا روز ابد
حمد من مخصوص آن ذات احد

پاس دارید این علی را چون نکوست
برترین مردمان بعد از من اوست

برتر از هر مرد و زن در روزگار
تا که روزی هست و خلقت ماندگار

دور بادا دور باد از لطف رب
منکر قولم بُوَد بهرش غضب

جبرئیل آمد خبر آورد باز
از سوی پروردگار بی نیاز

هر که باشد دشمن مولا علی / یا که او را نشمرد بر خود ولی
مورد نفرین و لعن من مدام / قهر و خشم من بر او بُد مستدام
هر که باید در درونش بنگرد / تا چه با خود بهر محشر می برد
از گناه و معصیت خود را رهید / از خدای خویشتن پروا برید
دست از دامان مولا بر ندار / تا نلغزد گامهای استوار
چون خداوند است کو دارد خبر / از عملهاتان چه خیر است و چه شر
در جوار حق بود جای علی / این سخن در مُنْزَل حق منجلی
گفت با من حق تعالی این پیام / دشمنش در رشک و آهی نا تمام
روز رستاخیز روز حسرت است / دشمن مولا علی در ذلّت است
چون که وصفش را خداوند علیم / گفت «جَنبِ الله» ذر ذکر حکیم
نیک در مفهوم قرآن بنگرید / ژرف آیات خدا را پی برید
محکم آیات حق نور ره است / پیرو آیات شبهه گمره است
بر خدا سوگند تبیان او بود / آگه از تفسیر قرآن او بود
او که دستش را به بالا برده ام / او که وصفش بر شما بشمرده ام
هر که من مولای اویم این علی / باشد او را صاحب امر و ولی
او وصی و هم برادر باشدم / حکم مولا از سوی حق آمدم
ثقل اصغر او و فرزندان او / ثقل اکبر را به جز قرآن مگو
هر یک از این دو تو را گوید خبر / آن یکی از این و این از آن دگر
این دو هرگز نیستند از هم جدا / تا قیامت در کنار حوض ما
اهل بیت من امینان حقند / در زمینش حاکمان مطلقند
آه گفتم آنچه می بایست گفت / گاه بیداری نمی بایست خفت
نقل کردم آنچه بشنیدم ز رب / روز روشن آمد و بگریخت شب
بازگویم قول ربّ العالمین / نیست غیر از او امیر المؤمنین
بعد من بر مؤمنان باشد امیر / این بُوَد وحی الهی در غدیر

بخش چهارم

گفت آنگه خاتم پیغمبران / کیست برتر از شما بر نفستان

پاسخش دادند: «الله و رسول» گفت احمد گوش دارید و قبول
هر که من مولای اویم این علی باشد او را صاحب امر و ولی
دوستش را دوست می دار ای اله دشمنی با دشمن او را بخواه
یار باش و همره یاران وی بی ثمر کن آنکه در خذلان وی
هم برادر بر من است و هم وصی دانشم را شد نگهبان این علی
او خلیفه بعد من در امّتم جانشین من برای دعوتم
او بود بر مؤمنان چون آفتاب بعد من عالِم به تفسیر کتاب
رهنما و داعی حق مرتضی ست مرتضی عامل به آنچه حق رضاست
شیرحق، حامی طاعات رب است ناهی منکر به هر روز و شب است
او بود پیغمبرش را جانشین او بود هادی، امیرالمؤمنین
اوست در راه خدا پیکارگر با گروه ناکث بیداد گر
قاسطین آنها که روگردانده اند با کجی از راستان جا مانده اند
مارقین باشند از دین رفتگان نیستند از مکر او اندر امان
گفت رب با من کلامی مستدل قول من هرگز نخواهد شد بدل
ای خدا با امر تو گویم سخن با ندایی از نهان خویشتن
دوستداران علی را دوست دار دشمنان حضرتش دشمن بدار
از سوی خود یاورش یاری نما هر که بر خذلان وی شد کن رها
منکرانش را ز مهر خود بران خشم خود را بر دل آنان نشان
ای خدای من تو نازل کرده ای در حق او آیتی آورده ای
بهر نصب او به عنوان ولی یا که تبیین مقامات علی
دینتان امروز کامل کرده ام نعمت خود را تمام آورده ام
برگزیدم بر شما اسلام را گوش جان دارید این اعلام را
هر کسی جوید به جز اسلام دین آن که باشد تا ابد دین مبین
هرگز از او ناپذیرم این بدان او بُوَد در آخرت از خاسران
بار الها باش خود بر من گواه وحی را ابلاغ کردم ای اله

بخش پنجم

از سوی آن حضرت صاحب جلال
با امامت دینتان شد در کمال

هر که راهش را ز راه مرتضی
یا ز راه نسل او دارد جدا

آن امامانی که از صلب منند
پیشوایانی که یک جان و تنند

جانشینانی که تا روز ابد
پیرویشان واجب آمد از صمد

حبط گرداند خدا کردار او
نار باشد پاسخ رفتار او

هیچ تخفیفی نیابد در عذاب
مهلتش چون کاخ امّیدش خراب

این علی یاورترین یار من است
او سزاوار است و دلدار من است

از همه بر من بود نزدیکتر
عزّتش مافوق ابناء بشر

هم خدای من از او خشنود باد
هم من از او راضی و خشنود و شاد

آیه ای نَبوَد به قرآن در رضا
جز که نازل شد به شأن مرتضی

«اَلَّذینَ آمَنُوا» هر جای آن
می دهد اوّل ز اسم او نشان

مدح در مصحف از او دارد نمود
«هَل اَتی» در شأن او آمد فرود

آن بهشت «هَل اَتی» مخصوص اوست
هدیه ای بر او بود از سوی دوست

غیر او این سوره را شایسته نیست
مدح در این سوره مخصوص علی است

یاور دین، حامی جان نبی
او تقی و هادی و مهدی نقی

از همه پیغمبران بهتر منم
سنگ حیدر را به سینه می زنم

اوست خیرُ الاوصیاءُ الانبیاء
نسل او باشند خیرُ الاوصیاء

نسل هر پیغمبری از خود، ولی
نسل من آیند از صلب علی

چونکه ابلیس از حسد درمانده شد
حضرت آدم ز جنّت رانده شد

رشک می باشد ز شیطان مرید
پس مبادا بر علی رشک آورید

چونکه می گردد عملهاتان تباه
باز می ماند قدمهاتان ز راه

هبط شد آدم ز فردوس برین
با دلی سوزان فرود آمد زمین

رب به غیر از یک خطا از او ندید
گرچه آدم را خدایش برگزید

با شمایم گرچه می بینم عیان
دشمنان حق بود در جمعتان

هر کسی بغض علی در دل نهد
کی ز تاریکی و بدبختی رهد

او بـــود مـــولای هـــر پرهیزکـــار
شـــمس او شـــد، مؤمنـــان انـــدر مـــدار

ســوره والعصــر بــر مــولا علــی اســت
مظهــر آن آیــه «الّــا»، علــی اســت

فــتح هــر ســوره بــه قــرآن کــریم
هســت بســم الله الــرحمن الــرحیم

بــر زمــان ســوگند خــورده ربّمــان
آدمــی همــواره باشــد در زیــان

جــز علــی ابــن ابیطالــب کــه هســت
اهــل ایمــان، اهــل صــبر و حــق پرســت

شــاهد ابــلاغ پیغــامم خداســت
او بــر آنچــه بــر شــما گفــتم گواســت

نیســت بــر مــن جــز کــه ســازم آشــکار
بــر شــما فرمــوده ی پروردگــار

آی مــردم امــر فرمــوده الــه
اســتوار آییــد در تــرک گنــاه

لحظــه مــردن غــروب زنــدگی اســت
مــرگ بــا اســلام خــود پاینــدگی اســت

بخش ششم

«امِنُــوا بِــالله» و بــر پیغمبــرش
هــم بــه آن نــوری کــه باشــد در بــرش

پــیش از آنکــه چهــره هــا گــردد تبــاه
باژگونــه آیــد و باشــد ســیاه

یــا کــه چــون اصــحاب ســبت حیلــه گــر
رانــده گردیــد از خــدای دادگــر

بــر خــدا ســوگند مقصــود خــدا
نیســت جــز جمعیتــی در بــین مــا

مــی شناســم مقصــد ایــن آیــه را
نــام آن جمعیــت دون پایــه را

لیــک مــأمورم کــه مخفــی دارمــش
دیــدنی نادیــدنی انگــارمش

ایــن علــی باشــد کــه از روز ازل
حــبّ و بغضــش گشــت میــزان عمــل

نــور حــق در جــان مــن مــأوا گرفــت
بعــد مــن در جــان حیــدر جــا گرفــت

بعــد از او در خانــدانش مــی رود
تــا بــه نــزد قــائم مهــدی رســد

مهــدی آن باشــد کــه گیــرد حــقّ مــا
مــی ســتاند از عــدو حــقّ خــدا

مــا ز نــزد حضــرت حــق حجّتــیم
خلــق را بــر دوســت صــاحب دعــوتیم

بهــر هــر تقصــیرکار و هــر عنــود
هــر کــه در راه مخــالف هســت و بــود

خــائن و هــر ظــالم و اهــل خطــا
مــا دلیلــیم و بــه خــالق رهنمــا

ســکّه خــاتم بــه نــام مــن زدنــد
قبــل مــن هــم انبیــایی آمدنــد

مــن چــو میــرم یــا کــه گــر کشــته شــوم
عاقبــت زیــن عــالم فــانی روم

بــاز مــی گردیــد بــر اعقــاب خــویش؟
عصــر جهــل و روزگــار خــواب خــویش؟

هر که برگردد به عصر جاهلی
خوانَدَش قرآن به پیغامی جلی

بر خدا زان کرده ها ناید زیان
اجر حق بر صابران و شاکران

این علی و نسل او چون جان من
نسل او هستند فرزندان من

در صبوری گوی سبقت می برند
در مقام شکر بر عالم سرند

گر روا دارید بر من مردمان
بارهای منّت اسلامتان

می شود اعمال، فعل بی اثر
هم شما را خشم رب باشد ثمر

شعله های آتشین پر مهیب
یا مس افروخته گردد نصیب

در کمین مردمان نابکار
می نشیند حضرت پروردگار

آی مردم بعد من آیند زود
پیشوایانی گران کبر و عنود

سوی آتش مردمان را می برند
در قیامت بی کس و بی یاورند

هم خدایم هم من از ایشان بری
بهرشان شیطان نماید سروری

هم خود و هم پیرو و یارانشان
هست در قعر جهنّم جایشان

آتش دوزخ چه بد جایی بود
هر تکبّر پیشه آنجا می رود

دانی آن یاران آتش کیستند؟
غیر اصحاب صحیفه نیستند

هر کسی در نامه اش باید نظر
تا کند خود را از ایشان بر حذر

من امامت را امانت می دهم
آن به نسل خویش عاریت نهم

تا قیامت آید و روز حساب
روز رستاخیز و تحویل کتاب

من رساندم آنچه مأمورم بدان
تا کلامم حجّتی باشد عیان

بهر هر حاضر ز جمع حاضرین
یا به هر غایب که آید بعد از این

یا به هر کس شاهد این ماجراست
یا به دنیا هست و اندر پیش ماست

هم بر آنانی که در این جمع ما
نیستند آنها کلامم را گوا

واجب آمد حاضران بر غایبان
هر پدر در گوش جان کودکان

تا ابد گویند پیغام غدیر
آن که باشد امر علّام قدیر

گر چه اکنون دیده ام آینده را
شد خلافت با امامت جا به جا

هان نفرین خدا بر غاصبین
آن چپاول پیشگان راه دین

اندر آن هنگام از سوی خدا
آتشی آید عذابی بر شما

شعله هایی از مس افروخته
هم پری و انس در آن سوخته

گر عذاب حضرت باری رسد / کی تواند کس که خود را زان رهد
کی رها سازد شما را آن عزیز / تا کند پاکان ز ناپاکان تمیز
او نمی خواهد که اسرار نهان / فاش گردد بر شما باشد عیان
هیچ شهری نیست در روی زمین / مردمش کوشند درتکذیب دین
تا کند نابود ربّم اهل آن / قبل محشر، کو بُوَد روزی گران
پس خدا آن را به مهدی می دهد / حضرت حق آنچه را گوید کند
پیشتر، افزون هزاران از شما / گمرهی را برگزیدند از هُدی
لیک حق نابود کرده اوّلین / هم بُوَد مهلک به قوم آخرین
گفت بهر من خداوند حمید / در کتاب خویش قرآن مجید
اهل باطل را کنم نابود من / سرنوشتی سخت بر هر اهرمن
اینچنین باشد جزای مجرمان / وای در محشر به حق نابآوران
امر و هم نهی از خدا آموختم / بر علیّ مرتضی آموختم
پیروی دارید از فرمان وی / راستین باشید در پیمان وی
گر به دنبال هدایت می روید / طاعتش دارید و فرمانش برید
چون ز راهی باز می دارد پذیر / خانه حق را نشان از او بگیر
راههای گونه گون در پیش روست / راه حق یک ره بُوَد آن راه دوست

بخش هفتم

چونکه من هستم صراط مستقیم / پیرویم واجب آمد از علیم
بعد من باشد علی خود راه راست / در امامان نیز راه حق به پاست
آن امامانی که فرزند منند / هادی و داعی به سوی ذوالمنند
لیک از صلب علی خواهند بود / گوهران بحر عصمت در وجود
خواند آنگه سوره حمد آنجناب / کرد بر یاران و همراهان خطاب
فاتحه در باره من شد نزول / این سخن ها را کنید از من قبول
نیز در شأن امامان آمده / در پی تکریم ایشان آمده
اولیاءَالله آنانند و بس / هیچ خوفی نیست در ایشان زکس
در حق ایشان «وَلاهُم یَحزَنُون» / حزبِ اللّهند آنان غالبون

دشمنان اهل بیتم گمرهند / با شیاطین چون برادر همرهند
دائماً خوانند بهر یکدگر / حرف های پوچ و لغو و پر ز شر
تا جدا سازند مردم را ز راه / آن رهی کو می رود سوی اله
دوستداران امامان را چنین / وصف فرمودست ربّ العالمین
در میان اهل ایمان بر خدا / مؤمنان بر غیب و بر روز جزا
هیچ قومی را نمی یابی که آن / دوست باشد با گروه دشمنان
گرچه آن دشمن پدر می باشدش / یا برادر یا ز خویشان آیدش
اینچنین فرموده حق در وصفشان / ثبت شد ایمان درون قلبشان
دوستداران امامان را چنین / وصف بنمودست رب العالمین
اهل ایمانند کی مشرک شوند / در امانند و پی حق می روند
فکرشان از شرک و از انکار دور / قلب ایشان روز محشر پر سرور
چون ملائک با «سَلامٍ آمِنین» / بانگ «طِبتُم فَاد خُلُوها خالِدین»
باصفا خوانندشان سوی بهشت / نیست آنجا هیچ فعل و حرف زشت
جاودانه غرق نعمتهای ناب / شادمان در رزق سلطان بی حساب
جایگاه دشمنان باشد سعیر / این خبر آمد ز نزد آن خبیر
دشمنان آیند اندر شعله ها / نار دارد در دل خود نعره ها
هر گروهی را در آتش در نهند / با غضب بر اهل آن نفرین برند
اینچنین فرمود قرآن کریم / دشمنان خواهند آمد در جحیم
سائلی پرسد: «نیامد بر شما / یک نذیر از جانب جلّ علا»
با اسف گویند بر ایشان بلی / هم نذیر از سوی حق آمد، ولی
فاش بر تکذیب او پرداختیم / بهر تکذیبش سخنها ساختیم
ما همی گفتیم با آن انبیا / کی رسد وحی خدا سوی شما
آه گمراهی بود همراهتان / در مسیر حق نباشد راهتان
چونکه می کردند تکذیب نذیر / حق کند نابود اصحاب سعیر
باز می گویم شما را این سخن / کامد از فرمایشات ذوالمنن
دوستان اهل بیتم در نهان / خشیتی دارند از مولایشان
بهر ایشان آید از پروردگار / مغفرت همراه اجری ماندگار

راه، طولانی بود راهی خطیر
بین جایگاه آتش و اجری کبیر

لعن و نفرین خدا بر دشمنان
مدح حق آمد برای دوستان

من برای مردمان باشم نذیر
فاش می گویم علی باشد بشیر

این علی هادست و من هم منذرم
من برای خلق پیغام آورم

این علی باشد وصیّ بعد من
بر نتابید هیچگه از این سخن

من رسولم او امام است و وصی
بعد هم نسل امامان از علی

گرچه فرزندان من خواهند بود
لیک از نسل علی آیند زود

بخش هشتم

قائم مهدی (ع) بود آخر امام
کار با او می شود آخر تمام

چیره بر ادیان عالم می شود
آفتاب فتح از کویش دمد

از ستمکاران بگیرد انتقام
فتح دژها می کند هم انهدام

غالب آید بر تمام قومها
هم به مشرک فائق و هم رهنما

او که خونخواه تمام اولیاست
خود همان یاری ده دین خداست

او ز دریاهای ژرف نیلگون
بر بشر پیمانه ها آرد برون

نیکی اش بر هر کسی دارد ثمر
هر که ظرفش بیش سهمش بیشتر

سهم هر فاضل بقدر فضل اوست
سهم نادان هم بقدر جهل اوست

اوست مختار از سوی ربّ جلیل
او بُوَد اندر دو عالم بی بدیل

وارث علم و خزانه دار آن
حاکم ادراک و اسرار نهان

او خبر دارد ز نزد ربّ خود
او بپا دارنده‌ی آیات شد

او رشید و محکم است و استوار
امر این عالم بر او شد واگذار

بر ظهور حضرتش پیشینیان
مژده می دادند بر اقوامشان

آخرین حجت ز معبود ازل
نزد او پیداست نور لم یزل

هیچکس بر او نمی آرد شکست
فتح و پیروزی از او آید بدست

او ولیّ الله باشد در زمین
او حَکَم باشد به خلق آخرین

او امین باشد ز نزد کردگار
در امور مخفی و هم آشکار

بخش نهم

آشکارا گفته ام بهر شما / تا بفهمید آنچه فرموده خدا
بعد من مولا علی علم آورد / او بکارد جای هر جهلی خرد
در پی این خطبه امرم گوش دار / دست بیعت با رسول خویش آر
هم سخنهای مرا گردن نهید / دست در دست علی بیعت دهید
با خدای خویش پیمان بسته ام / در ره او دست از جان شسته ام
این علی باشد که با من عهد بست / آن کسی کو دست او دارم بدست
از شما اقرار گیرم بر علی / او امام انس و جان است و ولی
یا علی آن کو تو را بیعت کند / گوئیا دستی به دست حق زند
دست حق باشد فراز دستها / نقض پیمان نیست جز از پستها
هر که پیمان بست و پیمانش شکست / بار سنگین زیان خویش بست
وآنکه پیمان را بدارد استوار / مزد یابد از سوی پروردگار

بخش دهم

حج و عمره از رسوم حق بُوَد / زائر حق سوی باطل کی رود
در صفا و مروه طوف او بدار / در کنار خانه ی او حج گذار
هر کس کو وارد آن خانه شد / مورد تکریم صاحبخانه شد
چون نماید با خدای خویش راز / مژده ها گیرد، شود او بی نیاز
هر کسی زان خانه رو گردان شود / عاقبت درویش و بی سامان شود
چون که مؤمن وقف آرد در وقوف / از گناهش بگذرد ربّ رئوف
بعد حج مؤمن شود پاک از گناه / کار از سر گیرد او نزد اله
حاجی از سوی خدای ذوالکرم / دستگیری یابد و گیرد نعم
چونکه صرف مال در راهش نمود / می کند جبران خدا از روی جود
در حضور حضرت حق هیچگاه / اجر هر محسن نمی گردد تباه
با کمال دین به بیت الله روید / با دلی آگاه سوی حق شوید
چون مناسک عاقبت پایان رسد / هر کسی عازم به کوی خود شود
لیک با توبه رود زان جایگاه / بعد از آن پرهیز دارد از گناه
امر فرموده خدای بی نیاز / تا بپا دارید بهر او نماز

از برای مستمندان فقیر / با زکات خود نمایی دستگیر
گرچه اندر پیچ و خمهای زمان / سستی و نسیان بگیرد امرتان
این علی مولا و صاحب اختیار / باشد و روشن کند هر راه تار
اوست منصوب خدای مهربان / بعد من باشد امین بر مردمان
او ز من می باشد و من هم از او / نسل پاک جانشینانم از او
کیست پاسخگر به پرسش هایتان / یا بیان دارنده ی سّر نهان
او و فرزندان من آن مؤمنون / عالمان در آنچه «مالاتعلمونُ»
آنچه می باشد حلال و یا حرام / بیش از آن باشد که اندر این مقام
در شمارش آورم در جمعتان / یا شناسانم شما را این زمان
پس به دستور خدای ذوالجلال / امر می دارم شما را بر حلال
یا که فرمان می دهم پروا کنید / از حرام و از عملهای پلید
من همان مأمور حیّ داورم / تا شما را تحت بیعت آورم
دست در دست رسول خود دهید / گام در راه خدای خود نهید
در هر آنچه گفته در حق علی / هم بر آنانی که بعد از او ولی
اوصیاء حق و فرزند منند / گوئیا ایشان ز یک جان و تنند
آخر آنها امام قائم است / مهدی آن ذخر خدای حاکم است
استواری امامت پا به جا / تا شود هنگامه محشر به پا
روز دیدار خدای دادگر / کو قضا باشد بدستش هم قدر
من شما را بر حلال و بر حرام / رهنمایی کردم و دادم پیام
آنچه را بهر شما کردم بیان / هیچگه من بر نمی گردم از آن
یاد دارید این پیام ارجمند / حفظ داریدش که باشد سودمند
بهر یکدیگر کنیدش گوشزد / حکم حق را کی دگرگونی سزد
بازگویم بر شما این نکته باز / همّت باشد زکات و بر نماز
امر بر معروف و هم نهی ای عزیز / می کند حق از ره باطل تمیز
ریشه ی هر امر بر معروف چیست؟ / جز پیامم بر امامت هیچ نیست
نشر این فرمان شما را واجب است / بر هر آنکس جمع ما را غایب است
این همان امر خدای اعظم است / یا که فرمان رسول اکرم است

امر و نهی حضرت صاحب جمال
جز به معصومان نیاید در کمال

آیت قرآن گواه این سخن
این علی باشد امام بعد من

بعد از او آید امامت از علی
نور حق در نسل او شد منجلی

نسل او باشند فرزندان من
من از ایشان باشم، آنها زآن من

آن ائمه خود کلام باقیند
بر بشر ایشان امام و هادیند

هر که بر قرآن و اهل بیت من
چنگ آرد کرده فائز خویشتن

آی مردم از خدا پروا کنید
از عذاب و سختی محشر رهید

چونکه فرموده خداوند علیم
در کتاب خویش قرآن کریم

زلزله در روز محشر بس بزرگ
باشد و بر هر کسی آید سترگ

یاد آور مرگ و روز رستخیز
هم حساب و نامه ی اعمال نیز

سخت باشد سخت میزان و کتاب
کیفر اعمال بیند یا ثواب

آن که نیکی آورد روز معاد
چهره اش آنجا بود خندان و شاد

وآنکه بد آرد ندارد بهره ای
از شراب و نهر جنّت قطره ای

بخش یازدهم

آی مردم کثرت این جمعتان
باز می دارد که اندر یک زمان

دست در دست رسول خود دهید
با رسول خویشتن بیعت کنید

زین سبب باشد که فرموده خدا
با زبان اقرار گیرم از شما

بهر مولاتان امیرالمؤمنین
هم امامانی که آید بعد از این

بر امامانی که از نسل منند
از علی آیند و بر حق موقنند

بارها گفتم شما را این سخن
نسل او هستند فرزندان من

جملگی با هم بگویید این کلام
ای پیمبر ما شنیدیم این پیام

ما مطیعیم و رضایت می دهیم
بهر فرمان خدا گردن نهیم

تو رساندی امر آن فرد صمد
رسم کردی راه حق را تا ابد

این علی باشد امیر مؤمنان
عهدمان با دست و با جان و زبان

بر امامان نیز عهدی استوار
نیک میثاقی که باشد پایدار

آن امامانی که از نسل علی
تا ابد هستند بر مردم ولی

بر سر پیمان خود ما مانده ایم
بر نمی گردیم از آن تا زنده ایم

مرگمان باشد بر این پیمان پاک
تا که بر آریم تن ها را ز خاک

کی کند تغییر امر مستدل
نیست شک و جحد و برگشت و بدل

بر نمی گردیم از پیمان خویش
باز کی گردیم از بالا به پیش

پند گفتی پند حق را نزد ما
تا که برتابیم فرمان خدا

بر علی مولا امیرالمؤمنین
یا که در حق امامان مبین

آن امامانی که از صلب علی
نیک می آیند و بر عالم ولی

بر حسن سبط نبی وانگه حسین
آن که باشد بر پیمبر نور عین

بعد از ایشان نصب فرموده خدا
آن امامان را برای نسل ها

عهد گیرد آن خدای مهربان
از زبان و جان و دست و قلبمان

هر که بتواند بدستش عهد بست
دست مولا را بگیرد او بدست

وآنکه نتواند بگوید با زبان
بر نمی گردیم از پیمانمان

هرگز آن قادر نمی بیند ز ما
نقض پیمان یا شکست عهد ها

این خبر را ما به فرزندانمان
می رسانیم و دگر بر اهلمان

یا رب ای شاهد به سرّ عهدها
آگهی بر فعل ها و قصدها

آی مردم چیست اندر فکرتان؟
یا چه می گویید در این جمعتان؟

هر صدا و هر نهان برکردگار
هست همچون روز روشن آشکار

هر کسی راه هدایت طی کند
سودها و خیر آن را خود برد

راه باطل چیست؟ راه گمرهان
هر که در این ره رود یابد زیان

هر کسی بیعت نماید نزد ما
گوئیا بیعت نموده با خدا

دست قدرتمند حق باشد فراز
فوق هر دستی بود آن چاره ساز

آی مردم با خدا بیعت کنید
دست بیعت با رسول خود دهید

با علی کو هست مولی المتقین
اوست بعد از من امیرالمؤمنین

بر حسن هم بر حسین نیک نام
هم به نسلش آن امامان همام

آن امانی که اندر عالَمین
نورشان باقیست از نور حسین

در هلاکت آورد هر حیله گر
حضرت پروردگار دادگر

هر که باشد اهل پاکی و وفا
غرق خواهد گشت در لطف خدا

هر کسی پیمان خود را بشکند / این عمل را بر زیان خود کند
گر وفاداری کند با آن علیم / اجرتان باشد ز نزد حق عظیم
بر علی آرید بیعت با سلام / با لقب دارید پیمان را تمام
آن لقب باشد امیرالمؤمنین / این علی و این شما ای مسلمین
ما شنیدیم و اطاعت می بریم / بازگشت ما بُوَد نزد کریم
شکر مخصوص خداوند علاست / اوست هادی بر طریق راه راست
گر هدایتهای ربّانی نبود / کی حق از باطل جدا گردیده بود
برتری های علی کی شد تمام / چون توانم گفت اندر یک مقام
یاد او در دفتر پروردگار / بیش از آن باشد که آید در شمار
فضل او باشد فزون اندر کتاب / آفتاب آمد دلیل آفتاب
هر کسی فضل علی را بر شمرد / از مقامات بلندش نام برد
از صفا و صدق تأییدش کنید / نام او را از سر نیکی برید
هر کسی دنبال فوز اعظم است / پرچم طاعات رب گیرد بدست
هم اطاعت از خدا هم از رسول / هم علی، آنگه شود طاعت قبول
هر که سبقت جوید اندر بیعتش / هر که شد تسلیم اندر طاعتش
رستگاری یابد و فوز عظیم / رهنمون باشد به جنّات نعیم
آنچه را راضی خدا باشد بگو / غیر خشنودی او راهی مجو
آی مردم گر شما کافر شوید / امر و پند حضرت حق نشنوید
یا همه اهل زمین کافر شوند / جاهلانه در ره باطل روند
هیچ خسرانی نیاید بهر رب / گر چه مردم روز را دانند شب
بارالها اهل ایمان را ببخش / خشم گیر و منکران حق مبخش
خطبه ام آمد به پایان مسلمین / حمد بر مولای ربّ العالمین[1]

---

۱. متن خطابه و ترجمه آن از پیام نگار حجه الاسلام سید حسین حسینی و باستناد ایشان از کتاب اسرار غدیر نوشته ی آقای محمد باقر انصاری اتخاذ گردیده است

http://www.khetabeghadir.com